

ประโยค ป.ธ. ๕
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๑

๑. ในอดีตกาล พระเจ้าแผ่นดิน ๒ พระองค์นี้ คือ ในแคว้นอัลลกะปปะ พระเจ้าแผ่นดินพระนามว่า อัลลกะปปะ ในแคว้นเวฏฐที่ปะกะ พระเจ้าแผ่นดินพระนามว่า เวฏฐที่ปะกะ เป็นพระสหายกันมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ทรงเล่าเรียนศิลปะในสำนักพระอาจารย์เดียวกัน พอพระราชบิดาของพระองค์ ๆ ล่วงไปแล้วได้ (สถาปนา) ให้ยกเศวตฉัตรขึ้นแล้ว ได้เป็นพระเจ้าแผ่นดินในแคว้นที่มีราชอาณาจักรประมาณแคว้นละ ๑๐ โยชน์ พระเจ้าแผ่นดินทั้ง ๒ พระองค์นั้นเสด็จมาประชุมกันตามกาลอันเหมาะสม ประทับยืน ประทับนั่ง บรรทม ร่วมกันทอดพระเนตรเห็นประชาชนหมู่ใหญ่ ผู้เกิดอยู่และตายอยู่ จึงทรงปรึกษากันว่า ไม่มีใครที่ชื่อว่าจะติดตามบุคคลผู้ไปสู่ปรโลกได้ ที่สุดแม้กระทั่งร่างกายของตน (ก็ตามไปไม่ได้) จำต้องละสิ่งทั้งปวงไป ประโยชน์อะไรด้วยการอยู่ครองเรือน สำหรับพวกเรา เราจักบวช จึงทรงมอบราชสมบัติแก่พระโอรสและพระชายาแล้วทรงบวชเป็นฤๅษีอยู่ในป่าหิมพานต์ ทรงปรึกษากันว่า พวกเราสละราชสมบัติบวช มิใช่ไม่สามารถเลี้ยงชีวิตจึงบวช เราเหล่านั้น เมื่ออยู่ในที่เดียวกัน ก็จะเหมือนกับผู้ไม่ได้บวชนั่นเอง เพราะฉะนั้น เราจักแยกกันอยู่ ท่านจงอยู่ที่ภูเขาลูกนั้น ข้าพเจ้าจักอยู่ที่ภูเขาลูกนี้ แต่ในวันอุโบสถทุกกึ่งเดือน เราทั้งสองจึงจักอยู่ร่วมกัน ๆ ต่อมา ทั้งสองท่านได้มีความดำรินี้ว่า แม้อย่างนี้ พวกเราก้ (ยัง) จักมีความคลุกคลีด้วยหมู่คณะทีเดียว ท่านพึงตามไฟให้ลุกโพลงขึ้นที่ภูเขาของท่าน ข้าพเจ้าก็จักตามไฟให้ลุกโพลงที่ภูเขาของเรา เราทั้งสองจักทราบว่ายังมี (ชีวิต) อยู่สัญญาณนั้น ๆ พระดาบสทั้งสองนั้น กระทำอย่างนั้นแล้ว ๆ

๒. ในสมัยนั้น ในกรุงโกสัมพี ได้มีพระเจ้าแผ่นดินพระนามว่าปรัณฑปะ ๗ วันหนึ่ง พระองค์พร้อมด้วยพระเทวีผู้ทรงกรรม ทรงนั่งฟังแดดอ่อนอยู่ที่กลางแจ้ง ๗ พระเทวี ทรงห่มผ้ากัมพลแดง อันมีราคาเป็นแสนซึ่งเป็นพระภุชสาสำหรับทรงของพระเจ้าแผ่นดิน ทรงนั่งเฝ้าอยู่กับพระเจ้าแผ่นดิน ถอดพระอามรงค์อันมีราคานับได้แสนหนึ่งจากองค์ของพระเจ้าแผ่นดินมาสวมใส่ที่นิ้วของพระองค์ ๗ ในสมัยนั้น นกหัสดีลิงค์ บินมาทางอากาศ เห็นพระเทวีจึงชลอปีกโผลงโดยหมายใจว่า ขึ้นเหนือ ๗ พระเจ้าแผ่นดิน ตกพระทัยด้วยเสียงนกนั้นโผลง จึงเสด็จลุกขึ้นเข้าไปภายในพระราชนิเวศน์ ๗ พระเทวี ไม่สามารถจะไปโดยเร็วได้ เพราะทรงกรรมแก้ด้วย เพราะค่อนข้างจะเป็นคนมักขลาดกลัวด้วย ๗ ที่นั้น นกนั้น จึงโผลง (จับ) ให้พระนางนั่งบนกรงเล็บบินไปสู่อากาศแล้ว ๗ นัยว่า นกเหล่านั้น ทรงกำลังเท่าช้าง ๕ เชือก เพราะฉะนั้น จึงนำเหวี่ยงไปทางอากาศ จับ ณ สถานที่ที่ตนพอใจ จึงเคี้ยวมังสะกิน แม้พระนางถูกนกนั้นนำไปอยู่ ทรงหวาดหวั่นต่อภัยคือมรณะ จึงดำริว่าถ้าเราจากร้อง ขึ้นชื่อว่าเสียงมนุษย์เป็นที่หวาดเสียวของสัตว์ดิรัจฉาน นกได้ยินเสียงนั้นแล้ว ก็จักทิ้งเราเสีย เมื่อเป็นเช่นนั้น เราจักถึงชีพตักษัยพร้อมกับทารกในครรภ์ แต่นกนี้จับในที่ใดแล้วเริ่มจะกินเรา ในที่นั้น เราตะโกนแล้วไล่ให้มันหนีไป ๗ พระนางร้องรอดอยู่ได้ เพราะค่าที่พระองค์เป็นคนฉลาด ๗

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ.๕ แปล ไทยเป็นมคธ

๑. อตีเต อลลภปปรฎเจ อลลภปปราชา นาม เวฏจทีปกรฎเจ เวฏจทีปกราชา
 นามาติ อีเม เทว ทหกรกาลโต ปฎจาย สหายกา หุตวา เอกาจรียกุลเ ลิปป์
 อุดคณหิตวา อตตโน อตตโน ปิตุน์ อจจเยน นตตต์ อุตสาเปตวา ทสทสโยชนิเก
 รฎเจ ราชาโน อहेลฺ. เต กาลเณ กาล์ สมากนตฺวา เอกโต ติฎจนฺตา นิสีทนต์
 นิปชชนฺตา มหาชน์ ชายมานญจ มียมานญจ ทิสฺวา ปรโลกั คจจนฺตํ อนุคจจนฺโต
 นาม นตฺถิ อนตฺมโส อตตโน สรวิรฺปี สพพํ ปหาย คนตพพํ กิโนเณ ฆราวาเสน
 ปพพชิสฺสามาติ มนฺเตตฺวา รชฺชานิ ปุตฺตทารุสฺส นียยาเทตฺวา อิลิปพพชฺชํ ปพพชิตฺวา
 ทิมวณฺตปฺปเทเส วสนฺตา มนฺตยีสฺสุ มยํ รชฺชํ ปหาย ปพพชิตา น ชีวิตุํ อสกุโกนฺตา
 เต มยํ เอกฎจาเน วสนฺตา อปพพชิตสทิสฺยาเยว โหเม ตสฺมา วิสุํ วสิสฺสาม ตวํ
 เอตสฺมี ปพพเต วส อหํ อิมสฺมี ปพพเต วสิสฺสามิอนฺวฑฺฒมาลํ ปน อฺโปสถทิวเส
 เอกโต ภวิสฺสามาติ. อถ เหนลํ เอตทโหสิ เอวํปี โน คนสงฺคณิกาว ภวิสฺสติ ตวํ
 ตว ปพพเต อคฺคิ ชาเลยฺยาลิ อหํ มม ปพพเต อคฺคิ ชาเลสฺสามิ ตาย สญฺญา
 อตฺถิภาวํ ชานิสฺสามาติ. เต ตถา กรีสฺสุ. (ธมฺมปทฎฐกถาย พุติโย ภาโค หน้า ๑ - ๒)

๒. ตสฺมี สมเย โภสมฺพियํ ปรนฺตโป นาม ราชา อโหสิ. โส เอกทิวสํ คพฺภินิยา
 เทวียา สทฺธิ พาลาตปปี ตปฺปมาโน อากาสตเล นิสีทิ. เทวี รณโณ ปารุปนํ สตสทฺส-
 สคฺขณิกํ รตฺตกมฺพลํ ปารุปิตฺวา นิสินฺนา รณฺเภา สทฺธิ สมฺมูลปมาณา รณโณ องฺคฺลิต
 สตสทฺสคฺขณิกํ ราชมุทฺทิกํ นีหริตฺวา อตตโน องฺคฺลियํ ปิลนฺธิ. ตสฺมี สมเย
 หตฺถิลิงคสฺกุเณ อากาเสนาคจจนฺโต เทวี ทิสฺวา มํสเปสิตฺติสญฺญา ปกฺเข วิสฺสชฺเชตฺวา
 โอตฺริ. ราชา ตสฺส โอตฺรณสทฺเทน ภาโต อฎจาย อนฺโตนิเวสนํ ปาวิสฺสิ. เทวี คุรฺคพฺภ-

